

Hovoríme o rodine XXIII. – O rodine rodín

Báseň: Zrkadlo

Hovoríme o rodine XXIV. – O jej úlohe v miestnej Cirkvi

Báseň – Vy nám neškodíte

Do pamäti a pamätníka – O pravde

XXIII. Hovoríme o rodine,

teraz o tom, akým spôsobom sa môže osožne združovať s inými rodinami a utvárať s nimi spoločenstvá, t.j. skupinovú cirkev, a stávať sa tak potrebným kvasom v miestnej a vo všeobecnej.

Formy združovania rodín budú zaiste rozličné. Budú sa meniť podľa cieľa, ktorý rodiny svojimi stretaniami sledujú, a podľa okolností, v ktorých ich uskutočňujú.

Ťažko by bolo do podrobností určiť a ťažko by bolo vypočítat', čo všetko by pri stretaniach rodín malo byť, ale vždy je pritom možné vymenovať, čo by pri nich rozhodne nemalo chýbať.

Ak ide o spoločenstvá, ktoré si Cirkev praje v spomínaných dokumentoch, ak ide o také, v ktorých jednotlivci i rodiny majú nájsť pomoc pre svoje kresťanské vyzrievanie, pre výchovu detí a pre vydávanie svedectva, nemala by pri ich stretaniach chýbať modlitba, ktorá tu vždy je a vždy zostane kľúčom pre riešenie všetkých osobných i spoločných problémov.

Osobitne tu myslíme na tú modlitbu, pri ktorej sú aspoň dvaja-traja a ktorej Pán sľubuje nepochybnú účinnosť. Veta: „Ak budú prosieť o čokoľvek...“ naznačuje, že tu Pán myslí na modlitbu tvorenú, situačnú...

A tu buďme múdri a neklamme samých seba... Spoločenstvá, ktoré sa na svojich stretaniach nemodlia, ktoré neďakujú Bohu za dary, uložené v jednotlivých bratoch a sestrách, ktoré neodprosujú za ich chyby a neprosia o Božiu pomoc pre zápasiacich s biedou tela alebo ducha, ešte nie sú spoločenstvami – aspoň nie takými, ktoré by boli nádejou všeobecnej Cirkvi. Okrem spoločnej modlitby nemala by v spoločenstve chýbať vzájomná výmena služieb. Ich členovia by mali byť prvými informovanými o biede toho alebo onoho brata a prvými prinášateľmi pomoci.

Ak doľahnú na dakoho hmotné starosti, prvá podpora by mala vychádzať zo spoločenstva. Ak niekto potrebuje radu pri výchove

alebo pri výučbe detí, má ju čakať a dostať od bratov a sestier. Nezaujímam jeden o druhého by veľmi kontrastoval s vetou, ktorú dal Svätý Duch zaznamenať ako pochvalu o prvých kresťanoch.

„A mali všetko spoločné a nebolo medzi nimi núdznych.“

Ale spoločnú prosbu „o čokoľvek“ a vzájomnosť v službách si nemožno predstaviť bez vzájomného informovania sa. Nemôže preto v spoločenstve chýbať úprimné, úplné a pritom celkom dobrovoľné poreferovanie o osobných neúspechoch a prehrách ako v duchovnej, tak i v hmotnej oblasti.

Isté je, že nikoho nemožno nútiť, aby sa pred iným otvoril, ale aj to je isté, že kto dospel k takejto úprimnosti, nemožno mu v nej prekážať. Svätý Jakub na konci svojho listu veriacich vyzýva, aby sa kvôli vzájomnej pomoci, najmä kvôli vzájomnej modlitbe vyznávali aj z hriechov.

Pravdou je, že užitočnosť niektorých vyznaní mohla by byť pochybná. Potrebu vyznania tej či onej vážnejšej chyby treba podrobiť najprv úsudku duchovného vedenia. Pod slovom referovanie nerozumieme tu živelný citový výbuch, chuť vyrozprávať sa až po hranice únavy, ale nenútené, úprimné, stručné a usporiadané vyjadrenie svojej vnútornej i vonkajšej situácie, ktoré sa robí v pocite zodpovednosti za seba so zmlčanou alebo i vyslovenou prosbou o pomoc.

Referovanie, to je hľadanie správneho riešenia niektorých svojich problémov alebo radostné oznamovanie toho, čo sa nám s Božou pomocou podarilo, aby sme sa tak užšie spojili s tými, ktorí chcú byť s nami jedno v bolesti i v radosťi.

Referovanie zahrňuje v sebe aj upozornenia na nebezpečenstvá, ktoré môžu hroziť spoločenstvu, miestnej alebo i všeobecnej Cirkvi zo strany falošných prorokov, a to priamo alebo cez hromadné oznamovacie prostriedky.

Po referáte sa dávajú a prijímajú rady, povzbudenia, prísluby i pripomienky, a ak treba, i napomenutia. Napomenutia v spoločenstve sa rovnajú tým, ktoré káže Pán dávať pred svedkami.□

Prvostupňové napomenutia si členovia dávajú súkromne,

medzi štyrmi očami. Hlas spoločenstva pri riešení vážnejších osobných alebo spoločných problémov je len poradný. Rozhodnutia sa ponechajú duchovnému vedeniu.

Ak je ťažko predstaviť si spoločenstvo, chápané v tomto význame, bez referovania, tým ťažšie je predstaviť si ho bez uvažovania nad Božím slovom. Bez častého a solídneho styku s Božími pravdami nevedeli by členovia, čo znamená to „čokoľvek“, za ktoré by sa mohli modliť, nevedeli by za čo odprosovať, ani za čo ďakovať.

Nevedeli by si užitočne slúžiť, ani v Božom Duchu radiť. Preto sa denne stýkajú s Božou pravdou formou individuálneho rozjímania. pri stretnutiach formou, ktorú svätý Tomáš pomenoval collationes, kde po prečítaní posvätného textu a po krátkom individuálnom zamyslení sa, reagujú na jeho obsah v ľubovoľnom poriadku krátkou osobnou modlitbou. Stretnutie sa končí modlitbou daktorého člena, ktorý do nej zahrnie niektoré reakcie na Božie slovo a niektoré problémy z osobných referovaní. Ak sa stretnutie končí slávením Eucharistie, môžu sa prednesené potreby včleniť do prosieb veriacich a vďaky cez kňaza do prefácie.

Keď ide o častosť stretania, najlepší je týždenný interval, ktorý okolnosti upravia niekedy na dvoj týždenný.

O tom, kde, kedy a ako sa schádzať, rozhoduje záujem a rozumná dohoda.

A aký má byť počet zúčastnených?

Ťažko povedať, ale zdá sa, že stretnutie troch-štyroch manželstiev je najvýhodnejšie. Keď hovoríme o stretaní manželov, treba mať na mysli bratské spoločenstvo. Manželky si na stretnutie síce prinášajú svoju úctu a podriadenosť svojim manželom, ale i svoju rovnakú dôstojnosť a rovnakú zodpovednosť, preto sa tu tak cítia ako sestry medzi bratmi a tak si aj počínajú.

Skupinová cirkev má povahu Božieho Kráľovstva, ktorého je súčasťou. Má preto aj svoj hierarchický rozmer. Predstavuje ho tu vnútorné duchovné vedenie, ktoré všeobecná Cirkev nielen

dovoľuje, ale i odporúča. Môže, ale nemusí ním byť predstaviteľ miestnej cirkvi. Členovia skupinovej cirkvi si ho volia na základe väčšej dôvery.

Zaiste je výhodou, ak má skupina jedno duchovné vedenie. V takomto prípade môže kňaz ľahšie spájať službu duchovného usmerňovania so sviatosťou zmierenia a obohatiť stretnutie spoločenstva aspoň občas eucharistickou obetou. Vnútorne duchovné vedenie je zaiste individuálna a veľmi intímna vec, ale keď ide o manželov, ktorí majú byť jedno, skúsenosť odporúča, brať ich na pohovor vo dvojici. Ale dobre je aj vyhovieť im, ak by si sami priali inak.

Táto úvaha nechcela vypočítat', čo všetko by na stretnutí daktorého spoločenstva malo byť. Chcela vymenovať len to, čo by na takomto stretnutí za nijakých okolností nemalo chýbať.

Ak sme to v nej našli, buďme spokojní.

Zrkadlo

Vrát' žabám staré zrkadlo,
príliš ťa veľkým robí.
Čo ťa to napadlo,
ku sebe rovnať cudzie zlo.
Lepší si? Ale čoby!

Zrkadlo staré vtákom vrát',
keď lovíš svoje viny.
Uvidíš v inom pravdu snád',
drobné sa môžu viny zdať,
vskutku si celkom iný.

Ukáž mi, Pravda, pravú tvár
chcem si ju poznať znova.
Ty Norma, vzor môj, ty mi žiar,
nech na nej vidím zloby chmár,
v zrkadle Božieho slova.

XXIV. Hovoríme o rodine,

o jej začlenení do miestnej cirkvi, kde má splňať úlohu kvasu, na ktorú sa pripravuje, ako sme povedali, v skupinovej cirkvi pomocou duchovného vedenia a bratského spoločenstva.

Ak sme rodinu prirovnali ku kvasu, povedali sme tým, že jej pôsobenie v miestnej cirkvi má byť nenápadné, tiché.

Táto povaha jej apoštolátu vyvoláva neraz napätie medzi miestnou a skupinovou cirkvou. Netrpzivost' miestnych duchovných pastierov, ktorí od rodín čakajú urýchlenú a do očí bijúcu vonkajšiu pomoc pre svoju farnosť alebo diecézu, narazí na príliš úzkostlivú starostlivosť duchovných vodcov, ktorí zas tú alebo onú rodinu nepokladajú ešte za dostatočne pripravenú na vonkajší apoštolát v miestnej cirkvi.

Aj keď tieto napätia medzi miestnou a skupinovou cirkvou, obyčajne medzi farnosťou a bratským spoločenstvom, sú predpokladanou dočasnou nutnosťou, nemôžeme ich schvaľovať, a preto ani trpieť.

Povinní sme ich predchádzať, alebo ak už vznikli, čím prv odstrániť. Najprv samozrejme, informáciou o tom, čo je skutočným apoštolátom rodiny miestnej cirkvi, čo možno od nej právom čakať a čo je neskromnou, prehnanou požiadavkou.

Tu nech nám je svetlom apoštolské povzbudenie O rodinnom spoločenstve, podľa ktorého treba brať do úvahy starostlivosť o posväcovanie rodín a pritom nezabúdať, že toto úsilie zostane neúspešné, ak sa rodiny uzavrujú a nebudú sa starať aj posväcovanie svojho okolia.

Prvým apoštolským prínosom pre miestnu cirkev je svedectvo manželskej jednoty, ktorá sa buduje a chráni prijatím Božieho poriadku, naznačeného na začiatku i na konci Svätého Písma.

Ak si žena ctí a poslúcha svojho muža a ak si muž miluje a chráni svoju ženu a obidvaja takto utvárajú nenarušiteľnú jednotu, akým výkričníkom alebo otáznikom musia byť pre tých, ktorí si nerozumejú, hašteria sa a vzájomne sa obviňujú, odcudzujú alebo aj rozchádzajú.

Akou spasiteľnou výčitkou musí byť táto ich jednota pre tých, ktorí si ju už narušili a akým povzbudením pre tých, ktorí si ju zatiaľ uchránili...

Druhým apoštolským príspevkom rodiny pre miestnu cirkev je svedectvo, vyplývajúce z prijímania a výchovy dieťat. Každé ďalšie dieťa, svedomito opatrované a vychovávané, je novým a zosilneným protestom proti tým zmareným, zabitým, zanedbaným, zle vychovaným, ktorých je už aj v našich farnostiach toľko... Každé ďalšie dieťa, najmä ak už dvíha počet nad bežnú normu, je novým prejavom viery v Otca, ktorý kŕmi vtákov v povetrí a odieva ľalie na poli, viery v Otca, ktorý dá silu aj k väčším výkonom, ako sú tie, ktoré niektorí pokladajú za vrchol svojich možností.

Títo boží atléti, ktorí snáď zdolávajú už dvojmetrovú výšku, veľmi účinne povzbudzujú tých, čo sa bojzливо zastavujú pred úbohými sedemdesiatimi centimetrami. A akým svedectvom viery musí byť rodina, ktorá s láskou prijme a s trpezlivosťou obsluhuje dieťa, ktoré je trvalo choré a prosí pritom Boha o ďalšie.

A keď deti dospejú a svojím počtom pripomínajú olivové mládniky na rodinnom kmeni a svojou bohumilou výchovou predstavujú Krista, viničový kmeň, ktorého sa stávajú živými a plodnými ratolesťami, aké krásne svedectvo vydávajú o živote a pôsobení nášho Pána vo svojej Cirkvi...

Život manželov, ktorí sa zriekajú dnes vyhľadávaného pohodlia a prepychu, stáva sa svedectvom o večnom živote, kde budú plne pochopení a bohato odmenení. Ak pápež Ján Pavol II. už toľkokrát zopakoval, že prvým poľom apoštolátu manželov je ich vlastná rodina, mali by si to všetci málo trpezliví správcovia miestnych cirkví konečne už všimnúť.

Povedľa tohto druhu apoštolátu má rodina v miestnej cirkvi vždy dost možností aj na príležitostnú katechézu a na skutky milosrdenstva v blízkom okolí. Najmä keď deti už dorastajú a začínajú vyletovať z rodinného hniezda.

Príležitostnú katechézu spájame zámerne so skutkami

milosrdenstva. Katechéza bez skutkov by mohla predstaviť teoretikov, mentorov, učiteľov a kazateľov. Skutki milosrdenstva bez patričného náboženského zdôvodnenia mohli by nám zas predstaviť filantropiu, humanizmus, sociálnu činnosť.

Preto bude azda lepšie použiť tu slovo evanjelizovanie, ktoré zahrňuje i náuku i skutkové svedectvo a pripodobňuje nás nášmu Pánovi.

Koľko príležitosti na evanjelizovanie máme vo vlastnej domácnosti, napríklad pri prijímaní hostí, pre ktorých vysvetlením našej trpezlivosti je kríž, čo visí na stene, vyrozprávanie nejakej bolestnej príhody s pokojným dodatkom: Boh tak chcel... Alebo predostretie nášho plánu so slovami, ktoré odporúča apoštol Jakub: Ak Boh dá, ak to bude jeho svätá vôľa...

Koľko príležitostí u chorej susedky alebo v ulici pred našim domom, kde môžeme stretnúť kohosi telesne alebo duševne zanedbaného, čo sa nám chce odvdčať za preukázanú službu a ktorému my vtedy povieme: Mne dal Boh viac ako vám... Keby on mne nepomohol, ani ja by som vám nemohol pomôcť. Jemu ďakujte.

Osobitnú zmienku si tu zaslúžia *komunikatívne prostriedky*. Správny postoj, ktorý rodina k nim zaujme, môže ako kvas urobiť veľa dobra vo vlastnej farnosti. Ale bude dobre vypočúť si, čo hovorí Synoda o tomto predmete v sedemdesiatomšiestom bode svojho dokumentu.

„Tieto prostriedky môžu blahodarne pôsobiť na rodinný život, na mravy i na výchovu detí, ale súčasne sú v nich skryté i nástrahy a nebezpečenstvá, ktoré nemožno podceňovať. A niekedy sa môžu stať aj obratne a systematicky usmerňovaným nositeľom rozkladných ideológií a pokrútených názorov o živote, rodine, náboženstve a mravnosti...

Toto nebezpečenstvo sa v skutočnosti stáva ešte nástojčivejším, lebo súčasný spôsob života – najmä v priemyselne vyspelých krajinách – veľmi často vedie rodiny k tomu, aby sa hľadeli zbaviť svojej zodpovednosti za výchovu detí a v ľahkých spôsoboch úniku (v domácnostiach je to hlavne televízia a určité

publikácie) nachádzali spôsob vyplnenia času i činnosti detí a dospievajúcej mládeže.

Z toho vyplýva povinnosť brániť najmä deti a mládež pred útokmi zo strany hromadných oznamovacích prostriedkov a bedlivo dbať na ich rozumné používanie v rodine. Úlohou rodiny je aj to, aby pre svoje deti našla iné možnosti zábavy, a to zdravšie, užitočnejšie a prospešnejšie pre telo, mravy a ducha, aby tak deti mohli viac a hodnotnejšie využiť čas a správne usmerňovať svoju energiu“.

Potiaľto dokument.

Zdravá kresťanská rodina zavčas vycíti, keď sa v nejakom kultúrnom balení podáva jed a pohotovo upozorní na nebezpečenstvo tie rodiny, s ktorými tvorí miestnu cirkev.

Ale nielen to. Aj sama sa stane zdrojom iniciatív, ktoré odpútajú deti i dospelých od programov, ktoré sa niekedy stávajú už vyslovenou protináboženskou demagógiou.

Zo skúsenosti vieme, že veľa dokážu programy vlastnej výroby, poznačené síce technickou skromnosťou, ale pritom veľkou láskou k vlastnej rodine a k celej miestnej cirkvi.

Stať o tomto tichom pôsobení rodín v miestnej cirkvi by sme mohli vari uzavrieť slovami Jána Bosca, známeho apoštola mladých, ktorý poznamenáva: „Dobro nenarobí veľa kriku a krik nenarobí veľa dobra“.

Toto posledné je dnes aj preto pravdou, že kde sa ozve náš krik, tam sa hneď zdvihne proti nemu iný, všeobecnejší a technicky nepomerne mocnejší.

Nie vy nám neškodíte

Nie, vy nám neškodíte.
Nevieme čieho ducha sme,
keď zvolávame tresty
na osady Samárie.
Vy nám neškodíte.
Škodíme si sami.
Trpíme podvýživou
a ústa plné chleba.
Nie, vy nám neškodíte.
Nemôžete ani.

Vaše plány sú len použité
pre iné Plány.
Augustus Cisár nevedel,
že nariadením tvrdým
udal smer Nazaret - Betlehem.
Nie, vy nám neškodíte.
Biješ ?
Zvonka nás chráni prísľub

pretrvania.

Tak teda vytni.

Len provokuješ ku svätosti.

Zvonka sme nedobytní.

DO PAMÄTI A PAMÄTNÍKA

O pravde:

Civilizácia pokročila práve tak ďaleko, akou mierou si uctievala pravdu.

Hovorí sa, že deti, blázni a filozofi hovoria pravdu. Preto deti bijú, bláznov zatvárajú a filozofov nechápu.

Pravda bez moci a moc bez pravdy, aké je to strašné !

Radšej chcem trpieť preto, že hovorím pravdu, ako by pravda mala trpieť pre moje mlčanie.

Pravdivé slová nebývajú príjemné. Príjemné slová nebývajú pravdivé.

Kto chce povedať pravdu, nech prenechá eleganciu svojmu krajčírovi.